

KOMISSION TIEDONANTO

Avoimuuden lisääminen ja hyvän hallintotavan edistäminen jäsenvaltioiden kalastusmahdollisuuksien jakamisessa: yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun asetuksen (EU) N:o 1380/2013 16 ja 17 artiklan soveltamista koskeva käsikirja

(C/2025/6227)

1. JOHDANTO

Kalastusmahdollisuudet ovat määrällisiä kalastusoikeuksia. ⁽¹⁾ Ne ovat välttämättömiä sen varmistamiseksi, että yhteisiä luonnonvaroja hoidetaan kestävästi eivätkä ne ehdy liikakäytön myötä. Kun jäsenvaltiot jakavat käytettävissään olevia kalastusmahdollisuuksia, niiden on toimittava yhteisten luonnonvarojen hoitoa ja säilyttämistä koskevan vastuunsa mukaisesti. Kalavaroja olisi samaan aikaan hoidettava johdonmukaisesti taloudellisten, sosiaalisten ja työllisyyteen liittyvien etujen saavuttamista koskevien tavoitteiden kanssa. Kuten eurooppalaisessa valtamerisopimuksessa ⁽²⁾ korostetaan, terve valtameri ja uudistavat käytännöt tukevat osaltaan toimeentulon ylläpitämistä erityisesti rannikkoyhteisöissä ja tarjoavat elintarviketurvaa myös tuleville sukupolville.

Kansallisten kalastusmahdollisuuksien puolueettomalla ja avoimella jakamisella varmistetaan kalastajien yhdenvertainen kohtelu, lisätään sidosryhmien luottamusta ja edistetään kestävää luonnonvarojen käyttöä ja sen meriympäristön suojelua, josta kalavarat ja viime kädessä kalastus ovat riippuvaisia. Puolueeton jako auttaa myös ehkäisemään ristiriitoja toimijoiden, laivastojen tai laivastonosien välillä. Kalastusmahdollisuuksien jakamisella voidaan lisäksi pyrkiä vastaamaan uusiin haasteisiin. Sillä voidaan luoda kalastusaluksille kannustimia ottaa käyttöön valikoivia pyydyksiä ja siten edistää kestävämpiä käytäntöjä ja ratkaisuja sekä palkita niistä.

YKP-asetuksen toiminna vuonna 2023 annetussa komission tiedonannossa ⁽³⁾ korostettiin YKP:hen liittyvän hallinnon parantamisen yhteydessä, että hyvä hallintotapa perustuu myös avoimuuden lisäämiseen. Lisäksi painotettiin yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun asetuksen (EU) N:o 1380/2013 (jäljempänä "YKP-asetus") ⁽⁴⁾ 17 artiklan vaatimusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on kalastusmahdollisuuksia jakaessaan käytettävä avoimia ja puolueettomia perusteita, myös luonteeltaan ympäristöllisiä, taloudellisia ja sosiaalisia perusteita. Komissio vahvisti vuoden 2023 tiedonannossa sitoutuvansa yhteistyöhön tieteellisten elinten ja jäsenvaltioiden kanssa arvioidakseen tarkemmin näiden perusteiden avoimuutta ja niiden yhdenmukaisuutta YKP-asetuksen säännösten kanssa sekä varmistaakseen avoimuuden ja yhdenmukaisuuden toteutumisen. Yhteistyön tavoitteena on edistää sellaisten perusteiden käyttöä, joilla voidaan edistää kestäviä kalastuskäytäntöjä ja tukea pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkokalastuksen harjoittajia. Tämän tyyppisen kalastuksen piiriin kuuluu lähes 75 prosenttia kaikista EU:ssa rekisteröidyistä kalastusaluksista ja lähes puolet kalastusalan työpaikoista.

Edellä mainitun sitoumuksen mukaisesti komissio kannustaa tällä tiedonannolla jäsenvaltioita parantamaan kalastusmahdollisuuksien jakamista koskevaa hyvää hallintotapaa kiinnittämällä huomiota neljään osa-alueeseen: 1) avoimuuden ja tiedotuksen vahvistaminen, 2) oikeudenmukaisuus, 3) annettujen tietojen tarkkuuden varmistaminen ja 4) jakomenetelmien soveltuvuus.

⁽¹⁾ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 (valvonta-asetus) 4 artiklan 32 kohdan määritelmän mukaisesti "kalastusmahdollisuudella" tarkoitetaan määrällistä kalastusoikeutta, joka ilmaistaan saaliina ja/tai pyyntiponnistuksena. Kalastusoikeuteen voi kuulua myös teknisiä ja maantieteellisiä rajoituksia, jotka koskevat sitä, miten, milloin ja missä kalastustoimia voidaan harjoittaa.

⁽²⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Eurooppalainen valtamerisopimus, COM(2025) 281 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0281>. Jakso 4: Rannikkoyhteisöjen ja saarten suojelu ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen.

⁽³⁾ Yhteinen kalastuspolitiikka tänään ja huomenna: kalastus- ja merisopimus kohti kestävää, tieteeseen perustuvaa, innovatiivista ja osallistavaa kalastushoitoa, COM(2023) 103 final (annettu osana laajempaa kalatalous- ja meripakettia). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1380/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta. (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 22–61).

Lisäksi tiedonannossa kehoitetaan jäsenvaltioita pohtimaan järjestelmiä ja menetelmiä, joita ne tällä hetkellä käyttävät jakaessaan kalastusmahdollisuuksia kestävien kalastuskäytäntöjen edistämiseksi ja pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkokalastuksen harjoittajien tukemiseksi.

Tämän tiedonannon liitteessä (*Jäsenvaltioiden kalastusmahdollisuuksien jakamista koskeva käsikirja*) esitetään komission havainnot YKP-asetuksen 16 ja 17 artiklan soveltamisesta. Havainnoissa on otettu huomioon jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa tehty yhteistyö ja niiltä saatu palaute⁽⁵⁾. Liitteessä annetaan myös kyseisten artiklojen täytäntöönpanoa koskevia ohjeita jäsenvaltioille, jotka jakavat kalastusmahdollisuuksia lippunsa alla purjehtiville aluksille.

2. SELKEÄMMÄT TIEDOT JAKOTAVOISTA: AVOIMUUDEN VAHVISTAMINEN

YKP-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle menetelmät, joita ne käyttävät jakaakseen kalastusmahdollisuutensa lippunsa alla purjehtiville aluksille. Tämä ilmoitusvelvollisuus on tärkeä avoimuuden vuoksi⁽⁶⁾ ja tarpeen, jotta komissio ja jäsenvaltiot voivat seurata kalastuksen suuntauksia ja tuloksellisuutta.

Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle jakomenetelmistään monin eri tavoin, eri väliajoin ja eri tarkkuustasoilla. Tästä syystä on vaikea saada selkeää tilannekuvaa siitä, miten kalastusmahdollisuuksia jaetaan tietyille kannoille, laivastoille ja alueille. Sen vuoksi tämän tiedonannon liitteessä kehoitetaan jäsenvaltioita esittämään tietyt vähimmäistiedot tehdessään komissiolle ilmoituksen 16 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

Myös avoimuuden lisääminen sidosryhmiin nähden on hyvän hallintotavan kannalta keskeistä. Jäsenvaltioita kannustetaan siksi tiedottamaan sidosryhmille kalastusmahdollisuuksien jakamisessa käytetyistä menetelmistä, YKP-asetuksen 17 artiklan mukaisista jakoperusteista ja kullekin perusteelle annetusta painotuksesta perusteluineen.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden käyttämät menetelmät ja perusteet ovat YKP-asetuksen (pääasiassa 17 artiklan) vaatimusten mukaisia. Komissio kehottaakin jäsenvaltioita tarkistamaan, käykö vaatimusten noudattaminen asianmukaisesti ilmi niiden ilmoittamista tiedoista: i) Osoittavatko tiedot perusteiden avoimuuden ja puolueettomuuden? ii) Onko ympäristöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten perusteiden painotus esitetty selkeästi? iii) Katetaanko tiedoissa kaikki jaetut kalastusmahdollisuudet?

3. KALASTUSMAHDOLLISUUKSIEN JAKAMINEN KESTÄVIEN KALASTUSKÄYTÄNTÖJEN EDISTÄMISEKSI SEKÄ PIENIMUOTOISEN KALASTUKSEN JA RANNIKKOKALASTUKSEN HARJOITTAJIEN TUKEMISEKSI

Jäsenvaltioiden suunnitteleman jakojärjestelmän on tärkeää olla yhdenmukainen YKP:n tavoitteiden kanssa. Sillä olisi siis voitava varmistaa kalastustoiminnan kestävyys ja säilyttää riittävä joustavuus, jonka turvin EU:n kalastusala voi sopeutua uusiin haasteisiin.

Komission keräämät ja tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean (STECF) analysoimat tiedot paljastavat merkittäviä eroja ilmoitetuissa jakomenetelmissä ja jäsenvaltioiden käyttämissä perusteissa, myös luonteeltaan ympäristöllisissä, sosiaalisissa ja taloudellisissa perusteissa.

Komissio toteaa, että jäsenvaltioilla itsellään on vastuu päättää käyttämistään jakojärjestelmistä ja että niillä on oikeus määrittää valitsemiensa ympäristöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten perusteiden painotukset. Kun otetaan huomioon alan ja eri jäsenvaltioissa harjoitetun kalastuksen moninaisuus, on selvää, ettei yksi lähestymistapa sovi ratkaisuksi kaikille.

Erityisesti on huomattava, että jäsenvaltioita ei velvoiteta jakamaan kalastusmahdollisuuksia kaikkein kestävimille kalastuskäytännöille tai pienimuotoisen kalastuksen harjoittajille.

⁽⁵⁾ Lisätietoja palautteesta on liitteessä mainituissa asiakirjoissa, pääasiassa tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean (STECF) kertomuksissa 20-14, 22-14 ja 23-17.

⁽⁶⁾ Kuten todetaan vuoden 2023 tiedonannossa *Yhteinen kalastuspolitiikka tänään ja huomenna* (COM(2023) 103 final): "Hyvä hallintotapa perustuu myös avoimuuden lisäämiseen." <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103>.

Komission on kuitenkin arvioitava, ovatko jakomenetelmät yhdenmukaisia YKP:n tavoitteiden kanssa.

Tältä osin komissio korostaa 17 artiklan henkeä, joka ilmenee myös YKP-asetuksen johdanto-osan 33 kappaleesta: ”jäsenvaltioiden olisi edistettävä vastuullista kalastusta tarjoamalla kannustimia ympäristöä vähiten vahingoittavalla tavalla kalastaville ja yhteiskunnalle suurinta etua tarjoaville toimijoille.”

Kyselylomakkeisiin saatujen vastausten ja sidosryhmien kuulemisten perusteella komissio havaitsi tiettyä reagoinnin hitautta tavoissa, joilla jäsenvaltiot jakavat kalastusmahdollisuuksia. Jotkin ilmoitetut menetelmät eivät esimerkiksi näytä vastaavan asianmukaisesti EU:n kalastusalan uusiin haasteisiin.

Tämä on erityisen selvää pienimuotoisen rannikkokalastuksen harjoittajien osalta, joihin haasteet vaikuttavat usein eniten.⁽⁷⁾ Näiden kalastajien kohtaamia haasteita ovat esimerkiksi energiakriisi, kantojen luonnollinen vaihtelu (yksilömäärät ja levinneisyys), kilpailu merialueiden käytöstä, ilmastonmuutos, merellisen ympäristön huonontuminen, haitalliset lajit tai laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen (LIS) aiheuttama epäreilu kilpailu.

Komissio tunnustaa pienimuotoisen rannikkokalastuksen tärkeän roolin ja korostaa sen edustavan lähes 70:tä prosenttia EU:n aluskannasta. Erityisen huomattavaa on tämäntyyppisen kalastuksen läheinen kytkös kalastusyhteisöjen sosiaaliseen ja taloudelliseen rakenteeseen, tiivis yhteys paikalliseen ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä suuri merkitys osana eurooppalaista kulttuuria ja perintöä. Tämän roolin tunnustamista tuetaan seuraavilla: i) etuuskohteluun perustuva pääsy EU:n vesille 12 meripeninkulman vyöhykkeellä YKP-asetuksen mukaisesti, ii) 100 prosentin enimmäismäärä taloudellista tukea Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR)⁽⁸⁾ ja iii) tietyt valvonta-asetuksen⁽⁹⁾ mukaiset poikkeukset.

Jakaessaan kalastusmahdollisuuksia 17 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot voivat huomioida pienimuotoisen rannikkokalastuksen tärkeän roolin esimerkiksi ottamalla jakomenetelmässään huomioon kansallisessa EMKVR:n ohjelmassa määritellyt erityistarpeet pienimuotoisen kalastuksen harjoittajien selviytymiskyvyn parantamiseksi.

4. KUINKA JÄSENVALTIOT VOIVAT PARANTAA KALASTUSMAHDOLLISUUKSIEN JAKAMISTA KOSKEVAA HYVÄÄ HALLINTOTAPAA

A. Luottamuksen rakentaminen avoimuuden ja tiedotuksen pohjalta

Jakomenetelmät saattavat olla monimutkaisia, ja eräät sidosryhmät ovat toivoneet voivansa saada paremman kuvan käytetyistä menetelmistä ja niiden taustalla olevista perusteista. Siksi jäsenvaltioita kehoitetaan vahvistamaan tiedotus- ja viestintävälineitään **antaakseen sidosryhmille aktiivisesti tietoa** kalastusmahdollisuuksien (kiintiöt ja pyyntiponnistus) jakomenetelmistä ja niiden perusteluista sen lisäksi, että jäsenvaltioilla on lakisäateinen velvollisuus ilmoittaa komissiolle, miten ne jakavat kalastusmahdollisuuksia lippunsa alla purjehtiville aluksille.

Komissio korostaa, että 17 artikla voi toimia välineenä, jolla vastataan EU:n kalastusalan uusiin haasteisiin. Näitä haasteita voidaan ratkaista edistämällä vuoropuhelua ja ottamalla kaikki sidosryhmät aiempaa aktiivisemmin mukaan jäsenvaltioiden kalastusmahdollisuuksien jakamiseen.

B. Luottamuksen rakentaminen oikeudenmukaisuuden pohjalta

Komissio kannustaa **jäsenvaltioita toteuttamaan lisätoimia, joilla hyödynnetään kaikki 17 artiklan mahdollisuudet edistää kestäviä kalastuskäytäntöjä ja tukea pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkokalastuksen harjoittajia.**

⁽⁷⁾ Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF) – The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 24-03 & 24-07), Prelezo, R., Sabatella, E.C., Virtanen, J., Tardy Martorell, M. ja Guillen, J., toim., Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642. EU:n pienimuotoista rannikkolaivastoa koskeva luku 2.7. Sivut 45–60. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642>.

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2021/1139, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta.

⁽⁹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, annettu 20 päivänä marraskuuta 2009, unionin valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/2842.

Ensinnäkin komissio kehottaa jäsenvaltioita pohtimaan 17 artiklassa esitettyjä esimerkkejä perusteista ja sitä, mitä vaikutuksia seuraaville tahoille jaetuilla kalastusmahdollisuuksilla on: i) alukset, joiden ympäristövaikutus on suurempi kuin muilla jäsenvaltion laivastoon kuuluvilla aluksilla, ii) alukset, jotka eivät ole aiemmin noudattaneet sääntöjä tai iii) alukset, jotka syrjäyttävät perinteistä toimintaa tai vakiintunutta kestävää taloudellista toimintaa.

Toiseksi komissio kannustaa jäsenvaltioita toteuttamaan toimia, joilla tuetaan pienimuotoisen kalastuksen harjoittajia, ja hyödyntämään kaikki 17 artiklan antamat mahdollisuudet, joilla voidaan kannustaa tällaisen kalastuksen – erityisesti ympäristövaikutuksiltaan vähäisemmän – pitkän aikavälin kestävyys.

C. Luottamuksen rakentaminen annettujen tietojen tarkkuuden pohjalta

Jäsenvaltioiden toimittamien tietojen tyyppi, määrä ja yksityiskohtaisuus vaihtelee suuresti. ⁽¹⁰⁾

Tämän vuoksi komissio kehottaa jäsenvaltioita ilmoittamaan **kaikkien kalastusmahdollisuuksien** jakomenetelmistä ja -perusteista komissiolle 16 artiklan 6 kohdan nojalla sekä sidosryhmille avoimuuden ja hyvän hallintotavan vuoksi. Tällä tarkoitetaan kiintiöitä ja pyyntiponnistuksia EU:n vesillä sekä kalastusmahdollisuuksia, joita jäsenvaltioille on myönnetty kansainvälisillä vesillä ja kansainvälisten sopimusten nojalla (kuten alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen kautta, kestävää kalastusta koskevilla kumppanuussopimuksilla tai muilla kahden- tai monenvälisillä sopimuksilla).

Komissio kehottaa jäsenvaltioita ottamaan huomioon 17 artiklassa mainitut kolme perusteluokkaa eli **ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset perusteet** ilmoittaessaan käyttämästään jakomenetelmästä.

Avoimuus ja tiedottaminen sidosryhmille ovat hyvän hallintotavan keskeisiä osatekijöitä ja merkityksellisiä myös siirrettäviin kalastusoikeuksiin perustuvien kalastusmahdollisuuksien kannalta, vaikka 16 artiklan 6 kohdassa säädetty ilmoitusvelvollisuus ei koske näitä kalastusmahdollisuuksia.

D. Luottamuksen rakentaminen jakomenetelmien soveltuvuuden pohjalta

Komissio kannustaa jäsenvaltioita käyttämään YKP-asetuksen 17 artiklan mukaisia kalastusmahdollisuuksien jakoperusteita tavalla, jolla kannustetaan mukautumaan uusiin haasteisiin. **Jakomenetelmät eivät saisi heikentää jäsenvaltioiden kykyä reagoida** nopeasti odottamattomiin kehityskuluihin.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita kehittämään jakomenetelmiä, joihin sisältyy mahdollisuus jakaa käyttämättä jääneet kalastusmahdollisuudet uudelleen oikea-aikaisella, avoimella ja aktiivisella tavalla.

Lisäksi komissio kannustaa jäsenvaltioita arvioimaan jakojärjestelmiään säännöllisesti uudelleen sen varmistamiseksi, että käytetyt **menetelmät ja perusteet ovat edelleen merkityksellisiä ja asianmukaisia** niiden kalastusalan nykyisiin tarpeisiin nähden.

5. PÄÄTELMÄT

Komissio on tehnyt yhteistyötä jäsenvaltioiden, STECF:n ja sidosryhmien kanssa saadakseen selkeämmän kuvan kalastusmahdollisuuksien jakamisesta käytetyistä menetelmistä. ⁽¹¹⁾

Tämän perusteella komissio kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan lisätoimia, joilla hyödynnetään kaikki 17 artiklan mahdollisuudet edistää kestäviä kalastuskäytäntöjä ja tukea pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkokalastuksen harjoittajia.

Komissio kannustaa jäsenvaltioita pohtimaan, millaisia ongelmia niiden pienimuotoisen kalastuksen harjoittajat tyypillisesti kohtaavat, ja antamaan 17 artiklan nojalla tukea ja alueita tietyille kalastusaluksille, jotka ansaitsevat mahdollisuuden kalastaa voidakseen jatkossakin myötävaikuttaa kestävään kalastukseen ja kalastusyhteisöihin.

⁽¹⁰⁾ Ks. esimerkiksi tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF) – Social Data in Fisheries (STECF 23-17), Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. ja Guillen, J., toim., Euroopan unionin julkaisu- ja tiedotustoimisto, Luxemburg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽¹¹⁾ Viimeisin julkaisu kertomus, viitattu aiemmin: Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF) – Social Data in Fisheries (STECF 23-17).

Luottamuksen lisääminen politiikkoihin on tärkeää, ja komissio kannustaakin jäsenvaltioita antamaan sidosryhmille parempaa tietoa siitä, kuinka kalastusmahdollisuudet jaetaan.

Jatkotoimina komissio kehottaa jäsenvaltioita pohtimaan kalastusmahdollisuuksien jakamisessa käyttämiään menetelmiä ja perusteita ja ottamaan huomioon tarpeen edistää kestäviä kalastuskäytäntöjä ja tukea pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkokalastuksen harjoittajia. Huomiota olisi kiinnitettävä myös tiedotuksen ja avoimuuden parantamiseen. Komissio on valmis auttamaan jäsenvaltioita näissä asioissa.

LIITE

Jäsenvaltioiden kalastusmahdollisuuksien jakamista koskeva käsikirja (YKP-asetuksen 17 artikla)

Tässä käsikirjassa annetaan lisätietoja, joilla voidaan tukea jäsenvaltioita YKP-asetuksen 17 artiklan (jäljempänä '17 artikla') täytäntöönpanossa ja soveltamisessa.

CFP-asetuksen 17 artikla**Perusteet, joiden mukaisesti jäsenvaltioiden on jaettava kalastusmahdollisuudet**

Jakaessaan käytettävissään olevia kalastusmahdollisuuksia 16 artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on käytettävä avoimia ja puolueettomia perusteita, mukaan lukien luonteeltaan ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset perusteet. Käytettäviin perusteisiin voivat kuulua muun muassa kalastuksen vaikutus ympäristöön, sääntöjen noudattamisen historia, merkitys paikallisessa taloudessa ja poikkeukselliset saalismäärät. Jäsenvaltioiden on pyrittävä niille jaettujen kalastusmahdollisuuksien rajoissa myös tarjoamaan kannustimia kalastusaluksille valikoivien pyydysten tai sellaisten kalastusmenetelmien käytöstä, joilla on nykyistä vähemmän ympäristövaikutuksia, kuten vähäisempi energiankulutus tai lajin elinympäristölle aiheutettu vahinko.

JÄSENVALTIOIDEN ILMOITTAMAT KÄYTÖSSÄ OLEVAT JAKOMENETELMÄT JA -PERUSTEET

Vuoden 2013 YKP-asetuksen antamisen jälkeen komissio on tehnyt yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa saadakseen kattavan kuvan siitä, kuinka ne soveltavat ja panevat täytäntöön 17 artiklaa.

YKP-asetuksen toiminna vuonna 2023 annetussa komission tiedonannossa ⁽¹⁾ komissio ilmoitti aikovansa "käynnistää vuonna 2023 keskustelun jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä kalastusmahdollisuuksien jakamista koskevan ohjeistuksen laatimiseksi lisätäksään siten avoimuutta, edistääkseen kestäviä kalastuskäytäntöjä kaikkialla EU:ssa sekä tukeakseen pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkokalastuksen harjoittajia".

Eurooppalaisessa valtamerisopimuksessa komissio tunnusti ensisijaiseksi tavoitteeksi pienen mittakaavan kalastuksen tukemisen ja sitoutui uudelleen laatimaan tämän käsikirjan avoimuuden lisäämiseksi ja kestäväen kalastuksen edistämiseksi. ⁽²⁾

Tämä käsikirja perustuu seuraaviin asiakirjoihin ja toimiin:

- Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. kesäkuuta 2022 yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun asetuksen 17 artiklan täytäntöönpanosta (2021/2168(INI)) ⁽³⁾
- neljä kyselylomaketta, jotka 22 rannikkojäsenvaltiota täyttivät vuosina 2016, 2020, 2022 ja 2023

⁽¹⁾ Yhteinen kalastuspolitiikka tänään ja huomenna: kalastus- ja merisopimus kohti kestäväää, tieteeseen perustuvaa, innovatiivista ja osallistavaa kalastuksenhoitoa, COM/2023/103 final (annettu osana laajempaa kalatalous- ja meripakettia), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>.

⁽²⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Eurooppalainen valtamerisopimus, COM(2025) 281 final, 3.1 kohta s. 10, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=comnat:COM_2025_0281_FIN.

⁽³⁾ Kertomus YKP-asetuksen 17 artiklan täytäntöönpanosta (2021/2168(INI)) [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/fi/procedure-file?reference=2021/2168\(INI\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/fi/procedure-file?reference=2021/2168(INI)).

- kolme tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean (STECF) kertomusta (20-14 ⁽⁴⁾, 22-14 ⁽⁵⁾, 23-17 ⁽⁶⁾), sekä
- erillinen sidosryhmien kuuleminen vuoden 2024 helmikuun ja huhtikuun välillä.

Edellä mainituissa asiakirjoissa ja kuulemisissa korostettiin, että komission on tarpeen antaa ohjeita YKP-asetuksen 17 artiklan tulkinnasta ja siitä, miten jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava komissiolle käyttämistään jakomenetelmistä YKP-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan (jäljempänä '16 artiklan 6 kohta') mukaisesti.

Komission vuosina 2016, 2020, 2022 ja 2023 lähettämässä kyselylomakkeissa kaikkia 22:ta rannikkojäsenvaltiota pyydettiin toimittamaan tietoja menetelmistä, joita ne käyttävät kalastusmahdollisuuksiensa jakamiseen 16 artiklan, luettuna yhdessä 17 artiklan kanssa, mukaisesti. STECF arvioi näihin kyselylomakkeisiin annetut vastaukset. Tietoja täydennettiin sidosryhmien kuulemisella, joka järjestettiin vuoden 2024 helmikuun ja huhtikuun välillä. ⁽⁷⁾

Kaikki 22 rannikkojäsenvaltiota vastasivat kyselylomakkeisiin, mutta niiden toimittamien tietojen tyyppi, määrä ja yksityiskohtaisuus vaihtelivat suuresti. Vastauksista ja STECF:n kertomuksista käy kaiken kaikkiaan ilmi se, että jäsenvaltiot tulkitsevat 17 artiklan vaatimuksia eri tavoin.

STECF:n mukaan jäsenvaltioiden käyttämässä perusteissa ei ilmene selkeitä suuntauksia maantieteellisen sijainnin, kalastusmahdollisuuksien tai laivastonosan mukaan. STECF korosti jäsenvaltioiden kalastusmahdollisuuksien jakojärjestelmien olevan moninaisia, eikä missään kahdessa jäsenvaltiossa käytetä samaa järjestelmää. Jotkin jäsenvaltiot käyttävät esimerkiksi ainoastaan siirrettäviä kalastusoikeuksia ⁽⁸⁾ (kuten tuottajakohtaisia siirrettäviä kiintiöitä), kun taas toiset soveltavat sekajärjestelmää, johon kuuluu siirrettäviä kalastusoikeuksia ja arviointiperusteisiin perustuva jako. Osa jäsenvaltioista ilmoitti soveltavansa siirrettäviin kalastusoikeuksiin myös muita lajitteluperusteita.

Joidenkin jäsenvaltioiden vastauksissa ei annettu riittävän yksityiskohtaisia tietoja jakomenetelmien toiminnasta. Toimitetuista tiedoista ei esimerkiksi aina käynyt ilmi, sovellettiinko samoja perusteita ja jakomenetelmiä kaikkiin lajeihin, joille oli asetettu kiintiö, vai ainoastaan annettuihin esimerkkeihin. Jotkin jäsenvaltiot eivät myöskään kuvanneet, miten ympäristöllisiä, sosiaalisia ja taloudellisia perusteita painotettiin.

Vain noin puolet jäsenvaltioista ilmoitti jakavansa kalastusmahdollisuudet tarkkojen perusteiden mukaisesti. Kyselylomakkeisiin annetuista vastauksista voidaan todeta seuraavaa:

- Yleisemmin sovellettu peruste oli aiemmat saalismäärät.
- Monissa jakomenetelmissä käytetään yhtä tai useampaa aluksen kokoon liittyvää perustetta, joilla kalastusmahdollisuuksia jaetaan laajamittaista ja pienimuotoista kalastusta harjoittavien laivastojen kesken.

⁽⁴⁾ Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF) – Social dimension of the CFP (STECF-20-14), Doering, R., Fitzpatrick, M. ja Guillen Garcia, J., toim., EUR 28359 EN, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2020, ISBN 978-92-76-27169-7, doi:10.2760/255978, JRC123058. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123058>.

⁽⁵⁾ Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF) – Social Data in Fisheries – update of the national profiles (STECF-22-14), Goti, L., Van Hoof, L., Virtanen, J. ja Guillen Garcia, J., toim., Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2023, doi:10.2760/31328, JRC133702. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133702>.

⁽⁶⁾ Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF) – Social Data in Fisheries (STECF 23-17), Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. ja Guillen, J., toim., Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽⁷⁾ Meri- ja kalastusasioiden pääosasto lähetti kirjeen helmikuussa 2024 neuvoo-antaville toimikunnille, jäsenvaltioiden viranomaisille, työmarkkinaosapuolille ja kansalaisjärjestöille. Siinä pyydettiin niiden näkemyksiä analyysistä, jonka STECF oli tehnyt kalastusmahdollisuuksien kansallisen tason jakomenetelmiä koskevista jäsenvaltioiden vastauksista. Tässä kuulemisessa saatiin yhteensä 25 vastausta.

⁽⁸⁾ YKP-asetuksen 1380/2013 4 artiklan 1 kohdan 23 alakohdassa annetun määritelmän mukaan 'siirrettävillä kalastusoikeuksilla' tarkoitetaan peruutettavissa olevia, jäsenvaltiolle myönnettyjen tai jäsenvaltion neuvoston asetuksen (EY) N:o 1967/2006 19 artiklan mukaisesti hyväksymissä kalastuksenhoitosuunnitelmissa vahvistettujen kalastusmahdollisuuksien tiettyä osaa koskevia käyttöoikeuksia, jotka niiden haltija saa siirtää.

- Suurin osa ilmoitetuista menetelmistä koski kiintiöihin perustuvien mahdollisuuksien jakamista. Pyyntiponnistukseen perustuvien kalastusmahdollisuuksien jakamisessa käytetyistä menetelmistä annettiin sen sijaan vähemmän tietoja.
- Jotkin jäsenvaltiot ilmoittivat, että sovellettavat erityisperusteet riippuivat laivastonosasta, lajeista ja/tai käytetyistä kalastusmenetelmistä (esim. Kroatia, Kreikka, Irlanti ja Ruotsi).
- Ympäristöllisillä perusteilla kannustetaan tiettyihin kalastuskäytäntöihin ja kompensoidaan väistämättömiä vuorovaikutussuhteita, kuten tahattomia sivusaaliita sekakalastuksessa. Kiintiöitä jaetaan esimerkiksi
 - pyydystyypin mukaan (esim. Tanska, Ranska, Kreikka, Irlanti, Malta ja Ruotsi)
 - aluksille, jotka käyttävät aktiivisia akustisia laitteita tiettyjen lajien, kuten valaiden, karkottamiseen pyydyksistä (esim. Bulgaria)
 - tahattomia sivusaaliita varten (esim. Kroatia, Kypros, Tanska, Kreikka, Malta ja Espanja).
- Sosiaalisia perusteita käytetään jakamaan kiintiöitä
 - nuorille kalastajille (esim. Bulgaria, Tanska ja Kreikka)
 - kalastusalan uusille tulokkaille (esim. Saksa ja Malta)
 - kalastajille, joilla on huollettavia ja/tai vammaisille kalastajille (esim. Kreikka).
- Taloudellisilla perusteilla otetaan huomioon erityisesti kysynnän kaltaiset markkinaolosuhteet (esim. Ranska, Saksa ja Irlanti) tai kiintiöiden käyttö (esim. Bulgaria ja Romania). Ilmoitettuihin esimerkkeihin kuuluvat
 - kansantalouden tai paikallisyhteisön talouden kannalta merkityksellinen kalastus (esim. Portugali, Saksa ja Kreikka)
 - laivastot, jotka käyttävät tiettyntyyppisiä pyydyksiä ja ovat täysin riippuvaisia tietyistä lajeista (esim. Ranska, Portugali ja Espanja).

Lisätietoja jäsenvaltioiden ilmoittamista menetelmistä ja perusteista on STECF:n kertomuksessa 23-17.

OHJEET 17 ARTIKLAN SOVELTAMISEKSI

Tässä osiossa kootaan yhteen tärkeimmät 17 artiklan täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset, joita sidosryhmät toivat esiin vuoden 2024 helmikuusta huhtikuuhun järjestetyssä erityisessä kuulemisessa ja joita käsiteltiin STECF:n analyysissa 22 rannikkojäsenvaltion vastauksista vuosien 2016, 2020, 2022 ja 2023 kyselylomakkeisiin.

Kalastusmahdollisuudet

STECF:n kertomuksessa 23-17 todetaan, että jäsenvaltioiden käyttämä kalastusmahdollisuuksien määritelmä vastaa rajatuinta mahdollista määritelmää eli sisältää ainoastaan suurimman sallitun saaliin.⁽⁹⁾ On kuitenkin huomattava, että termillä 'kalastusmahdollisuudet' on laajempi määritelmä, joka esitetään valvonta-asetuksen 4 artiklan 32 kohdassa⁽¹⁰⁾:

'kalastusmahdollisuudella' tarkoitetaan määrällistä kalastusoikeutta, joka ilmaistaan saaliina ja/tai pyyntiponnistuksena.

⁽⁹⁾ STECF:n kertomus 23-17, 4.1 kohta. s. 68. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽¹⁰⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, annettu 20 päivänä marraskuuta 2009, unionin valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/2842.

Hyvä käytäntö 1: Kaikkiin kalastusmahdollisuuksiin – oli niiden perustana kiintiö tai pyyntiponnistukset – sovelletaan avoimia ja puolueettomia perusteita sekä EU:n vesillä että niiden ulkopuolella, ja niistä **ilmoitetaan** komissiolle.

Avoimet perusteet

Avoimia perusteita koskeva vaatimus on kytköksissä oikeusvarmuuden periaatteeseen. Perustetta olisi pidettävä avoimena, jos siitä säädetään lainsäädännöksessä ⁽¹⁾ (tai julkaistussa hallinnollisessa säädöksessä).

Jotkin jäsenvaltiot katsovat täyttävänsä avointen perusteiden käyttöä koskevan vaatimuksen asettamalla kaikki asiaan liittyvät tiedot julkisesti saataville. Toiset käyttävät tietojärjestelmää, jonka kautta tiedot toimitetaan sidosryhmille tai joka on pyynnöstä saatavilla. STECF toteaa jäsenvaltioiden vastauksia koskevassa analyysissä avoimuuden arvioinnin olevan vaikeaa muun muassa vertailukohtien puutteen vuoksi. ⁽¹²⁾

On huomautettu, että vaikka 17 artiklassa edellytetään avointen perusteiden käyttöä, siinä ei vaadita viranomaisia asettamaan kaikkia jakamista koskevia tietoja julkisesti saataville.

On kuitenkin huomattava, että kuten YKP:n toiminnasta vuonna 2023 annetussa tiedonannossa mainitaan, ”hyvä hallintotapa perustuu myös avoimuuden lisäämiseen” ja ”sidosryhmillä on oltava selkeää tietoa siitä, miten jäsenvaltiot jakavat kalastusmahdollisuuksia ja hallinnoivat kalastuslaivaston kapasiteettia kansallisella tasolla”.

Hyvä käytäntö 2: Jäsenvaltion tasolla käytettyjä kalastusmahdollisuuksien jakomenetelmiä ja -perusteita koskevat tiedot toimitetaan aktiivisesti kaikille sidosryhmille.

Yleiset perusteet

Puolueettomien perusteiden käyttöä koskeva vaatimus liittyy kykyyn todentaa ja mitata perusteiden asettamisessa käytettyjä tietoja. ⁽¹³⁾

Useimpien ilmoitettujen perusteiden (esim. aiemmat saalismäärät, pyydystyyppi tai aluksen koko) katsotaan täyttävän tämän vaatimuksen.

Yhtenäisempi tulkinta siitä, mitä tarkoittaa ”mukaan lukien luonteeltaan ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset perusteet”

YKP-asetuksessa ei vahvisteta yhteisiä ympäristöllisiä, sosiaalisia tai taloudellisia perusteita. Se sisältää ainoastaan 17 artiklan toisessa osassa esitetyn ei-tyhjentävän luettelon perusteista, joita voidaan käyttää. ⁽¹⁴⁾ STECF on todennut tämän aiheuttavan haasteita, vaikka jäsenvaltiot saavatkin harkintavaltaa valita ja suunnitella jakomenetelmiä mukauttaakseen niitä omiin erityistarpeisiinsa.

⁽¹⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 12.7.2018, Spika ym., C-540/16, ECLI:EU:C:2018:565, 29–31 kohta.

⁽²⁾ STECF:n kertomus 23-17, 4.1 kohta. s. 67. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽³⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 12.7.2018, Spika ym., C-540/16, ECLI:EU:C:2018:565, 30 kohta: Tämä peruste mainitaan nimenomaisesti asetuksen N:o 1380/2013 17 artiklassa, jossa luetellaan perusteita, joita jäsenvaltiot voivat käyttää jakaakseen niille myönnetty kalastusmahdollisuudet. Lisäksi mainitusta perusteesta säädetään lainsäädännöksessä, nimittäin kalastuslain 171 §:ssä, jossa kyseisten toimijoiden aikaisempiin osuuksiin viittaamalla käytetään perusteena puolueettomia ja toimivaltaisten viranomaisten mitattavissa ja todennettavissa olevia tietoja.

⁽¹⁴⁾ Käytettäviin perusteisiin voivat kuulua muun muassa kalastuksen vaikutus ympäristöön, sääntöjen noudattamisen historia, merkitys paikallisessa taloudessa ja poikkeukselliset saalismäärät (YKP-asetuksen 17 artikla).

Kerätyt ja STECF:n analysoimat tiedot paljastivat merkittäviä eroja jäsenvaltioiden käyttämissä perusteissa, myös luonteeltaan ympäristöllisissä, sosiaalisissa ja taloudellisissa perusteissa. Vaikka ilmoitettuihin jakomenetelmiin sisältyy näihin kolmeen luokkaan liittyviä perusteita, ei ole aina selvää, sovelletaanko niitä yhtenäisesti kaikkiin kantoihin. Epäselväksi jää myös, millainen painotus kullekin perusteelle annetaan tai yhdistyykö yksittäisessä jakomenetelmässä useamman tyyppisiä perusteita. Lisäksi yksi peruste voi vaikuttaa useampaan kuin yhteen kolmesta luokasta, eikä kaikista ilmoituksista käy ilmi, miksi tietty peruste on valittu.

Yhteenvedossa 1 esitetään joitakin esimerkkejä jäsenvaltioiden käyttämistä ja ilmoittamista perusteista.

Yhteenvedo 1. Ei-tyhjentävä luettelo perusteista, joilla jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet jakavansa kalastusmahdollisuuksia lippunsa alla purjehtiville aluksille.

- a. Ympäristölliset:
 - i. valikoivien pyydysten käyttö
 - ii. kalastusmenetelmät, joilla on nykyistä vähemmän ympäristövaikutuksia
 - iii. vähäisempi energiankulutus
 - iv. vähäisempi lajin elinympäristölle aiheutettu vahinko
- b. Sosiaaliset:
 - i. miehistön koko
 - ii. uudet aluksen omistajat tai nuoret kalastajat
 - iii. miehistö, jolla on työsopimukset ja johon kuuluu nuoria kalastajia
 - iv. pienimuotoisen kalastuksen harjoittajat
 - v. ainoastaan alueellisesti kalastavat alukset
 - vi. alukset, joiden miehistölle tarjotaan koulutusta
- c. Taloudelliset:
 - i. kannattavuus tai toteutettavuus
 - ii. merkitys paikallisessa taloudessa
 - iii. aiemmat saalismäärät
 - iv. sääntöjen noudattamisen historia

Tietyt perusteet voivat kuulua yhteen tai useampaan luokkaan. Luettelo ei ole tyhjentävä, eikä sitä voida pitää suosituksena, hyvänä käytäntönä tai komission hyväksyntänä tällaisille perusteille, koska joissakin yhteyksissä hyvä käytäntö voi olla haitallinen muissa yhteyksissä. Kuten edellä mainittiin, jäsenvaltioilla itsellään on parhaat edellytykset päättää sopivimmasta tavasta täyttää 17 artiklan edellytykset.

YKP-asetuksen 17 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot jakavat kalastusmahdollisuudet alustensa kesken tavalla, joka edistää pitkän aikavälin ympäristöllistä, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.

YKP-asetuksen 17 artiklassa annetaan jäsenvaltioille harkintavaltaa perusteiden soveltamisessa. Ne voivat esimerkiksi valita kuhunkin luokkaan enemmän (tai vähemmän) perusteita kuin yhteenvedossa 1 on esitetty.

Hyvä käytäntö 3: Komissiolle ilmoitetuissa ja sidosryhmille toimitetuissa tiedoissa esiintyvät kaikki kolme 17 artiklassa tarkoitettua perusteiden tyyppiä eli ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset perusteet.

MUUT 17 ARTIKLAN SOVELTAMISTA KOSKEVAT NÄKÖKOHDAT

Tässä osiossa luetaan muita kysymyksiä, joita nostettiin esiin sidosryhmien kuulemisessa, jäsenvaltioiden kyselylomakkeisiin antamissa vastauksissa ja STECF:n analyysissä.

Selkeyden ja ohjeellisuuden vuoksi osio on jaenneltu vastauksiksi näissä eri tilanteissa esitettyihin huolenaiheisiin.

Huolenaihe: ”17 artikla koskee ainoastaan jäsenvaltioiden EU:n vesillä jakamia kiintiöitä.”

Kuten edellä on kuvattu, 16 ja 17 artiklassa tarkoitetut kalastusmahdollisuudet **kattavat sekä kiintiöt että pyyntiponnistuksen**. Artikla **ei siis koske ainoastaan** jäsenvaltioille jaettuja kalastusmahdollisuuksia **EU:n vesillä**, vaan sitä sovelletaan myös EU:n ulkopuolisiin vesiin (kansainvälisiin ja kolmansien maiden vesiin).

Huolenaihe: ”17 artiklaa voidaan soveltaa ainoastaan uusien kalastusmahdollisuuksien jakamiseen. Jäsenvaltion jakojärjestelmät ovat olleet käytössä kauan ennen 17 artiklan sisällyttämistä YKP-asetukseen, ja ne perustuvat pitkiin ja monimutkaisiin keskusteluihin sekä eri laivastonosien väliseen yhteisymmärrykseen. Niiden muuttaminen olisi mutkikas ja aikaa vievä prosessi, joka vaikuttaisi jo olemassa oleviin liiketoimintamalleihin.”

Jäsenvaltioiden päättämiin jakomenetelmiin sovelletaan 17 artiklassa vahvistettuja vaatimuksia. Ne eivät edellytä jäsenvaltioita muuttamaan menetelmiään, jos käytössä olevat perusteet, myös luonteeltaan ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset perusteet, ovat jo avoimia ja puolueettomia.

Komissio panee merkille joidenkin jäsenvaltioiden ilmoittamat ponnistelut vuoropuhelun edistämiseksi ja yhteisymmärryksen luomiseksi eri laivastonosien kesken kalastusmahdollisuuksien jakamisen yhteydessä. Komissio on tietoinen myös vakauden ja oikeusvarmuuden merkityksestä kalastajien kannalta. EU:n kalastusalan kohtaamat haasteet edellyttävät kuitenkin mukautumiskykyisiä järjestelmiä. Vuosikymmeniä sitten toimineet menetelmät eivät välttämättä sovi parhaiten uusien haasteiden ratkaisemiseen.

Hyvä käytäntö 4: Jäsenvaltiot **tarkistavat** kalastusmahdollisuuksien jakamisessa käyttämiään menetelmiä ja perusteita **säännöllisesti sen varmistamiseksi, että ne ovat edelleen merkityksellisiä.**

Huolenaihe: ”17 artiklassa ei viitata sellaisten kalastusmahdollisuuksien jakamiseen, joihin sovelletaan kalastusoikeuksien siirtojärjestelmää.”

Jäsenvaltioiden velvollisuus ilmoittaa komissiolle jakomenetelmistä, joilla ne jakavat kalastusmahdollisuudet lippunsa alla purjehtiville aluksille 16 artiklan 6 kohdan mukaisesti, ei koske kalastusmahdollisuuksia, joihin sovelletaan kalastusoikeuksien siirtojärjestelmää.

Tämä ei kuitenkaan muuta jäsenvaltioille asetettua vaatimusta jakaa kalastusmahdollisuutensa YKP:n laajempien tavoitteiden mukaisesti.

Hyvä käytäntö 5: Avoimuuden ja tiedotuksen parantamista **harkitaan myös siirtojärjestelmien alaisten kalastusmahdollisuuksien osalta.**

STECF:n kertomuksessa 23-17 ⁽¹⁵⁾ todetaan, että jäsenvaltiot, joilla on käytössä tuottajakohtaisia siirrettäviä kiintiöitä, eivät ole tehneet tarvittavia muutoksia olemassa oleviin järjestelmiinsä. STECF katsoo, että kysymystä kalastusoikeuksien siirtojärjestelmistä ja tuottajakohtaisista siirrettävistä kiintiöistä voidaan käsitellä parhaiten erottamalla toisistaan ensisijainen ja toissijainen jako ⁽¹⁶⁾, joista ensin mainitusta on yleensä saatavilla enemmän tietoja.

⁽¹⁵⁾ STECF:n kertomus 23-17: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

⁽¹⁶⁾ Ks. STECF:n kertomus 23-17. Ensisijainen jako: kalastusmahdollisuudet, jotka jäsenvaltio jakaa tuottajaorganisaatioille, yrityksille tai yksityishenkilöille. Toissijainen jako: kalastusmahdollisuudet, jotka kiintiön haltija, kuten tuottajaorganisaatio, jakaa jäsenilleen (vaihdot mukaan luettuna).

Huolenaihe: *"Jäsenvaltioiden nykyiset jakojärjestelmät eivät mahdollista riittävää joustavuutta tai nopeaa reagointia, jolla varmistettaisiin käytettävissä olevien kalastusmahdollisuuksien käytön optimointi."*

On olemassa lukuisia esimerkkejä kansallisen suhteellisen vakauden periaatteen tavoin toimivista menetelmistä, joilla jäsenvaltiot jakavat kalastusmahdollisuuksia laivastonosille, alueille, tuottajajärjestöille, yrityksille tai aluksille (mukaan lukien kalastusoikeuksien siirtoa ja tuottajakohtaisia siirrettäviä kiintiöitä koskevat järjestelmät). Vaikka kiintiöiden vaihto on mahdollista, tätä mahdollisuutta ei välttämättä tarjota tai hyväksytä, koska toimijat kilpailevat markkinoilla keskenään.

Jos esimerkiksi kiintiöt jaetaan laivastonosittain ja jokin osa laivastosta saa useita kiintiöitä eri kannoille, se voi päättää kalastaa vain kannattavampia kantoja ja jättää vähemmän arvokkaat kiintiöt käyttämättä ilman, että niitä siirretään muille laivastonosille.

Jos jakojärjestelmässä ei ole aiemmin otettu huomioon tällaisia tilanteita (esimerkiksi asettamalla kiintiövarantoja), jäsenvaltioiden viranomaisilla voi olla rajalliset valmiudet jakaa käyttämättä jääneet kiintiöt uudelleen. Vastaava esimerkki koskee tuottajakohtaisten siirrettävien kiintiöiden järjestelmää, jossa toimijat voivat päättää jättää kiintiöt kalastamatta useista syistä. Kaikki tätä koskevat ulkoiset päätökset vaikuttaisivat suoraan yritykseen, ja niistä todennäköisesti aiheutuisi kansallisia oikeudenkäyntejä.

Käyttämättömät kalastusmahdollisuudet voivat heikentää EU:n asemaa kansainvälisissä neuvotteluissa ja aiheuttaa yleisemmällä tasolla sosiaalisen ongelman, koska yhteiset jaetut luonnonvarat jakautuisivat epäoikeudenmukaisesti.

Hyvä käytäntö 6: Jakomenetelmissä **otetaan huomioon mahdollisuus jakaa käyttämättä jääneet kalastusmahdollisuudet uudelleen** avoimella, oikea-aikaisella ja aktiivisella tavalla.

Huolenaihe: *"Komission olisi 17 artiklan mukaisesti varmistettava, että jäsenvaltiot asettavat tietyt perusteet etusijalle."*

Jäsenvaltiot eivät ilmoittaneet yhdenmukaisesti kaikkien jakomenetelmien ympäristöllisistä, sosiaalisista ja taloudellisista perusteista, eikä siksi aina ollut selvää, oliko jotkin niistä asetettu etusijalle.

Komissio toteaa, että jäsenvaltioilla on oikeus määrittää painotus kullekin valitsemalleen ympäristölliselle, sosiaaliselle ja taloudelliselle perusteelle.

Komissio arvioi, edistävätkö ilmoitetut menetelmät pitkän aikavälin ympäristöllistä, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä YKP-asetuksen mukaisesti.

Hyvä käytäntö 7: Kalastusmahdollisuudet jaetaan menetelmällä, johon kuuluu **yhdistelmä** ympäristöllisiä, sosiaalisia ja taloudellisia perusteita.

Huolenaihe: *"17 artiklassa mainitaan perusteiksi kalastuksen vaikutus ympäristöön, sääntöjen noudattamisen historia, merkitys paikallisessa taloudessa ja poikkeukselliset saalismäärät. Nämä perusteet olisi siksi otettava asianmukaisesti huomioon jakojärjestelmissä."*

YKP-asetuksen 17 artiklan mukaan "käytettäviin perusteisiin voivat kuulua muun muassa kalastuksen vaikutus ympäristöön, sääntöjen noudattamisen historia, merkitys paikallisessa taloudessa ja poikkeukselliset saalismäärät". Sanamuoto "voivat kuulua muun muassa" tarkoittaa, että nämä perusteet on tulkittava havainnollistavaksi luetteloksi, mutta se ei tarkoita, että niiden käyttöä vaadittaisiin kaikissa tapauksissa.

Lisäksi 17 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot pyrkivät kaikin tavoin kannustamaan valikoivuuteen ja vähentämään ympäristövaikutuksia jakaessaan käytettävissään olevia kalastusmahdollisuuksia. ⁽¹⁷⁾

⁽¹⁷⁾ "Jäsenvaltioiden on pyrittävä – – myös tarjoamaan kannustimia kalastusaluksille valikoivien pyydysten tai sellaisten kalastusmenetelmien käytöstä, joilla on nykyistä vähemmän ympäristövaikutuksia, kuten vähäisempi energiankulutus tai lajin elinympäristölle aiheutettu vahinko."

Komissio kehottaa jäsenvaltioita pohtimaan 17 artiklassa esitettyjä esimerkkejä ja sitä, mitä vaikutuksia seuraaville tahoille jaetuilla kalastusmahdollisuuksilla on: i) alukset, joiden ympäristövaikutus on suurempi kuin muilla laivastoon kuuluvilla aluksilla, ii) alukset, jotka eivät ole aiemmin noudattaneet sääntöjä tai iii) alukset, jotka syrjäyttävät tulevaisuudessa perinteistä toimintaa tai vakiintunutta kestävää taloudellista toimintaa.

Hyvä käytäntö 8: Kalastusmahdollisuuksien jakamisella **kannustetaan kestäviin kalastuskäytäntöihin** ja edistetään **sopeutumista keskeisiin haasteisiin**.

JAKOMENETELMISTÄ ILMOITTAMINEN KOMISSIOILLE

YKP-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle menetelmät, joilla ne jakavat kalastusmahdollisuutensa lippunsa alla purjehtiville aluksille.

Käytäntö on osoittanut, että jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle jakomenetelmistään monin eri tavoin, eri väliajoin ja eri tarkkuustasoilla. Tästä syystä voi olla vaikea saada selkeää tilannekuvaa siitä, miten kalastusmahdollisuuksia jaetaan tietyille kannoille, laivastoille ja alueille.

Tilanteen parantamiseksi komissio kehottaa jäsenvaltioita esittämään yhteenvedossa 2 kuvatut tiedot ilmoittaessaan komissiolle kalastusmahdollisuuksien jakamisessa käyttämistään menetelmistä ja perusteista.

Yhteenveto 2: Tiedot, jotka jäsenvaltion on esitettävä ilmoittaessaan komissiolle kalastusmahdollisuuksien jakamisessa käytetyistä menetelmistä ja perusteista.

- Kalastusmahdollisuuksien muoto: määrällisesti suurimmat sallitut saaliit, kiintiöt tai pyyntiponnistusrajoitukset.
- Perusteet, joita näiden mahdollisuuksien jakamiseen sovelletaan. Vähintään yhden niistä tulee olla ympäristöllinen, yhden sosiaalinen ja yhden taloudellinen peruste.
- Perusteiden painotukset, mukaan lukien mahdolliset kannustimet, joiden tarjoamiseen 17 artiklassa kehoitetaan.
- Välineet, joita käytetään avoimuuden varmistamiseen, kuten sidosryhmien osallistuminen jakomenetelmien määrittämiseen ja tulosten tiedottaminen suurelle yleisölle.